

SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA A PORADENSTVÍ

Okruhy otázek ke státní rigorózní zkoušce

1. Sociální pedagogika jako vědní a aplikovaný obor, charakteristika. Paradigmata sociální pedagogiky. Vztah sociální pedagogiky k vědním (pedagogickým) disciplínám v rovině teoretické a metodologické. Česká a slovenská sociální pedagogika, její současní představitelé včetně jejich stěžejních publikací.
2. Historie sociálně pedagogických myšlenek a teorií. Vznik a vývoj evropské sociální pedagogiky v 19. a 20. století. Její význační představitelé a jejich stěžejní díla.
3. Filozofický pohled na člověka a jeho výchovu. Specifika náhledu v kontextu vybraných filozofických proudů včetně konkrétních představitelů (pragmatismus, fenomenologie, existencialismus).
4. Vývoj konceptu sociální integrace a sociální koheze. Koncept sociální exkluze a inkluze. Národní akční plán sociálního začleňování.
5. Blahobyt a chudoba. Koncepty chudoby, příčiny chudoby, nástroje a měření chudoby, možnosti řešení chudoby, výskyt chudoby v ČR. Sociální události, typy sociálních institucí.
6. Teorie profesního a kariérového poradenství (F. Parsons, E. Ginsberg, E. Super, J. L. Holland aj.). Systémy kariérového poradenství v Evropě (popis a srovnání vybraných poradenských systémů).
7. Kariérové rozhodování a plánování a možnosti poradenské intervence (práce s informacemi a informačními zdroji, práce s preferencemi, model „praktického kariérového poradenství“). Diagnostika v oblasti kariérového poradenství (oblasti diagnostiky a diagnostické nástroje).
8. Poradenství jako profesionální činnost, jako součást psychoterapie a jako součást vzdělávání. Obecný model poradenské práce. Práce s objednávkami klienta.
9. Profesní etika v pomáhajících profesích (moc, pomoc, kontrola, důvěra, hranice pomáhání). Profesní identita. Etická dilemata a jejich řešení v etických kodexech.
10. Pomáhající pedagogické profese, aktuální situace a jejich potřeba v současném školství. Poradenské služby ve školách a školských poradenských zařízeních.
11. Školní (a výchovné) poradenství, práce výchovného poradce a školního metodika prevence, úkoly spojené s výkonem funkcí na ZŠ a SŠ. Prevence sociálně patologických jevů a rámcový vzdělávací program, strategie prevence sociálně patologických jevů ve školním prostředí.
12. Kariérové vzdělávání na ZŠ a SŠ (cíle, úkoly, organizace, obsah a metody práce).
13. Poradenská podpora specifické klientely: osob se specifickými vzdělávacími potřebami, handicapovaných, závislých, delikventů aj. Poradenská podpora rodin se specifickými potřebami (např. rodin s odlišným mateřským jazykem, rodin s výskytem domácího násilí).

14. Sociologické a psychologické teorie rodiny (např. strukturální funkcionalismus, teorie sociální směny, interpretativní sociologie, teorie konfliktu, sociobiologie). Rodinná politika, obsah a opatření rodinné politiky ČR.
15. Poradenství pro volbu povolání a zaměstnání na úřadu práce (aktuální stav a trendy dalšího vývoje). Práce s nezaměstnanými.
16. Supervize jako formativní proces, možnosti jejího využití v práci pedagoga a v práci poradce. Druhy a modely supervize (případová supervize, supervize skupin a týmů, supervize organizace). Syndrom vyhoření.
17. Transfer obsahu vzdělávání do životních a pracovních situací. Učení se v praxi, reflektivní praxe. Metody podpory učení (mentoring, tutoring a další).
18. Sociální poradenství. Právní normy vztahující se k poradenství v sociálních službách. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Standardy kvality sociálních služeb.
19. Neziskové organizace a jejich úloha v sociální politice státu. Neziskové organizace v ČR. Způsoby financování neziskových organizací a jejich rizika.
20. Specifika vědeckého výzkumu sociálních jevů, způsoby poznávání reality, možnosti a meze vědeckého poznání. Příklady sociálně pedagogických výzkumů. Jejich tematická a metodologická kategorizace. Zdroje statistických dat pro výzkumy v sociální pedagogice.